Міністерство юстиції України

Секретаріат Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Щодо виконання Плану дій
з реалізації Національної стратегії
у сфері прав людини за IV квартал 2016 року

Міністерство освіти і науки України інформує про стан виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1393-р «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року» щодо виконання Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року (далі – План) за IV квартал 2016 року.

Щодо підпункту 2 пункту 66 Плану

Внесення відповідних змін до нормативно-правової бази передбачає проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав та вдосконалення роботи з неповнолітніми правопорушниками», який зареєстровано у Верховній Раді України 20.10.2016 за № 5298.

Пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України (стаття 105), Кримінального процесуального кодексу України (статті 116, 501 та 502), законів України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» (статті 1, 8, 9, 13 та 17), «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (стаття 13), «Про охорону дитинства» (стаття 34), «Про професійно-технічну освіту» (стаття 18), «Про освіту» (статті 37, 41), «Про

загальну середню освіту» (статті 9, 11, 18), «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» (стаття 10).

Законопроектом передбачається скасування примусового заходу виховного характеру у вигляді направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, та ліквідацію з огляду на це училищ та шкіл соціальної реабілітації.

Щодо підпункту 2 пункту 69 Плану

Навчальні модулі та програми, у яких враховано кращий міжнародний та вітчизняний досвід визначені у навчально-методичних комплексах навчальних закладів.

Зокрема, у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького враховано міжнародний та вітчизняний досвід із забезпечення прав дитини, окреслено у навчально-методичних комплексах дисциплін кафедри, а саме: «Соціальна політика та управлінсько-правові основи соціальної роботи (Модуль 2. Основи соціально-правового захисту особистості), «Соціальний супровід сім'ї», «Технології соціальної роботи», «Педагогіка сімейного виховання», «Технології соціальної роботи за рубежем».

У модулі 2 дисципліни «Соціальна політика та управлінсько-правові основи соціальної роботи» міжнародний та вітчизняний досвід із забезпечення прав дитини визначено в таких розділах: «Теоретичні основи соціально-правового захисту особистості», «Характеристика соціально-правової діяльності соціального педагога».

Міжнародний та вітчизняний досвід із забезпечення прав дитини окреслений в дисципліні «Соціальний супровід сім'ї» в розділі «Реалізація державної політики з розвитку та підтримки сімейних форм опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування».

В дисципліні «Технології соціальної роботи» дана проблема визначена в розділі «Технології соціальної роботи з прийомними сім'ями».

Міжнародний та вітчизняний досвід із забезпечення прав дитини в дисципліні «Педагогіка сімейного виховання» окреслений в розділах «Теоретичні засади сімейного виховання» та «Методичні аспекти сімейного виховання».

В дисципліні «Технології соціальної роботи за рубежем» міжнародний та вітчизняний досвід із забезпечення прав дитини врахований в розділі «Технології соціальної роботи з різними категоріями населення в зарубіжних країнах».

У Сумському державному університеті в рамках підготовки майбутніх фахівців із спеціальності «Соціальна робота» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» розроблені такі навчальні модулі:

- «Права дитини: рівні можливості для культурної і творчої діяльності, дозвілля і відпочинку» в рамках дисципліни «Історія та теорія соціальної роботи»;

- «Розв’язання проблеми булінгу в закладах освіти», «Гендерні аспекти в соціальній роботі з дитячою аудиторією» та інші в рамках дисципліни «Соціальна робота в закладах освіти»;

- «Реалізація права на освіту дітей з особливими потребами», «Організація творчої діяльності в навчанні та позанавчальний час», «Громадянське виховання дітей» та інші в рамках дисципліни «Загальна та соціальна педагогіка»;

- «Соціальні та правові інститути із захисту прав дитини» в рамках розділу «Соціологія сім’ї» в рамках дисципліни «Соціологія»;

- «Основні міжнародні акти, якими закріплені права людини» (включаючи права дитини) в рамках розділу «Права людини» дисципліни «Цінності європейської цивілізації».

У процесі підготовки майбутніх фахівців зі спеціальностей «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «магістр» на кафедрі соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини розроблено та впроваджено у навчальний процес ряд дисциплін, навчальними програмами яких передбачено врахування кращого міжнародного та вітчизняного досвіду із забезпечення прав дитини, а саме:

1. Етика і психологія сімейного життя.
2. Методика організації волонтерського руху.
3. Методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями.
4. Організація роботи з різними соціальними групами.
5. Основи соціально-правового захисту особистості.
6. Педагогіка сімейного виховання.
7. Самовиховання і саморегуляція особистості.
8. Соціальна політика.
9. Соціальна робота з різними групами клієнтів.
10. Соціальний супровід сім'ї.
11. Соціально-педагогічна профілактика правопорушень.
12. Технології роботи соціального гувернера.
13. Технології роботи соціального педагога в зарубіжних країнах.
14. Технології соціальної роботи.
15. Технології соціально-педагогічної роботи за місцем проживання.

Навчальні програми вищезазначених дисциплін містять теми з міжнародних стандартів у сфері прав людини.

У Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» на кафедрі соціальної роботи та педагогіки впроваджено у навчальний процес кращий міжнародний досвід захисту прав дитини у навчальні дисципліни, за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»:

1. Ведення професійної документації.
2. Соціальна педагогіка.
3. Методи соціальної роботи.
4. Теорія і практика соціальної роботи.
5. Деонтологія.
6. Право Європейського Союзу.
7. Міжнародні проекти у соціальній роботі.
8. Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія.
9. Соціальна робота з сім'єю, дітьми та молоддю.

За освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»:

1. Здоров'я та благополуччя у сучасних соціальних теоріях.
2. Система соціальної роботи.
3. Психологія та соціологія інвалідності.
4. Міжкультурна комунікація у соціальній роботі.
5. Європейські стандарти соціальної роботи.
6. Сучасні моделі та технології соціальної роботи.
7. Права людини і соціальна робота.

Розроблено проект Методичних рекомендацій з раннього виявлення дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, та здійснення заходів щодо їхньої підтримки (у контексті забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців із спеціальностей «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка» за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «магістр»).

Щодо підпункту 4 пункту 71 Плану

Міністерство освіти і науки України у співпраці із ГО «Ла Страда-Україна» та за підтримки Посольства Великої Британії в Україні протягом серпня 2015– березня 2016 рр. впроваджували проект «Розбудова миру, профілактика і розв'язання конфлікту з використанням медіації в групах та громадах, які постраждали від конфлікту, особливо серед жінок та дівчат – ВПО» (лист МОН України «Про профілактику жорстокості та насильства шляхом впровадження медіації» від 04.11.15 № 3/3-9-787-15).

В рамках проекту було підготовлено 67 сертифікованих медіаторів, з них – освітяни. Медіацію впроваджено в 65 навчальних закладах та установах освіти.

Також підготовлено навчально-методичний посібник «Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-

педагогічний аспект» та розроблено програму освітньої діяльності та спецкурс курсів підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників «Базові навички медіатора в навчальному закладі. Забезпечення участі жінок і дітей у вирішенні конфліктів та миробудуванні» (схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 04.10.2016 р.)

Натепер Міністерство сприяє поширенню електронної версії навчально-методичного посібника «Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект» серед навчальних закладів, органів управління освітою та буде рекомендувати впроваджувати програми освітньої діяльності та спецкурс курсів підвищення фахової кваліфікації педагогічних працівників з проблеми «Базові навички медіатора в навчальному закладі. Забезпечення участі жінок і дітей у вирішенні конфліктів та миробудуванні»; а також сприяти проходженню навчання фахівців обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти за програмою «Базові навички медіатора в навчальному закладі та громаді. Забезпечення участі жінок і дітей у розв'язанні конфліктів та миробудуванні» з метою подальшого викладання ними цієї теми.

Щодо підпункту 1 пункту 72 Плану

27 вересня 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 671 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», з метою приведення у відповідність до державного зразка документа про отриману освіту дітей з порушеннями розумового розвитку.

Додатково зазначаємо, що відповідно до чинного законодавства України, особа, яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, має рівне з громадянами України право на освіту

Щодо підпунктів 4, 5 пункту 77 Плану

Міністерство освіти і науки України опрацювало та погодило проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства», розробником якого є Міністерство юстиції України.

Міністерство освіти і науки України у співпраці із ГО «Ла Страда-Україна» та за підтримки Посольства Великої Британії в Україні протягом серпня 2015 – березня 2016 рр. впроваджували проект «Розбудова миру, профілактика і розв'язання конфлікту з використанням медіації в групах та

громадах, які постраждали від конфлікту, особливо серед жінок та дівчат – ВПО» (лист МОН України «Про профілактику жорстокості та насильства шляхом впровадження медіації» від 04.11.15 № 3/3-9-787-15).

Більше того, з метою зменшення кількості випадків насильства в сім'ях та для створення комфортного, безпечного середовища для дітей, МОН видало наказ № 951 від 05.08.2016 «Про утворення робочої групи та затвердження плану заходів робочої групи з питань розвитку соціальної згуртованості суб'єктів освітнього процесу».

Також взято участь в організації та проведенні конкурсу дитячого малюнку «Світ без насильства очима дітей» спільно з Київським міським центром сім'ї «Родинний дім» (вересень-листопад, 2016 р.).

Надано інформаційну підтримку та взято участь в журі конкурсу малюнку «Світ без насильства очима дітей» (листопад-грудень, 2016 р.).

Крім того, триває робота над розробленням проекту навчальної програми для педагогічних працівників та батьків з питань особливості безпеки дівчат та хлопців в умовах збройного конфлікту.

Щодо підпункту 5 пункту 79 Плану

Протягом липня-серпня 2016 року були розвантажені і оновлені програми для початкової школи.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 05.08.2016 № 948 «Про затвердження змін до навчальних програм для 1-4-х класів загальноосвітніх навчальних закладів» затверджено зміни до таких програм: «Українська мова», «Літературне читання», «Математика», «Природознавство», «Я у світі», «Інформатика», «Трудове навчання», «Іноземні мови для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Мистецтво», «Фізична культура», «Основи здоров'я».

Найбільш суттєві зміни полягають у тому, що знято фіксовану кількість годин на вивчення кожної теми та знято дублювання змісту у навчальних предметах «Основи здоров'я», «Я у світі», «Природознавство», а також здійснено перерозподіл тем між класами; уніфіковано термінологію програм.

Щодо підпунктів 2, 5 пункту 81 Плану

За наказом МОН № 565 від 25.05.2016 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня на базі Державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти» завершено перший етап (згідно плану експерименту) дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою: «Технологія забезпечення доступності освітнього простору професійно-технічного навчального закладу для учнів з порушеннями слуху».

Продовжується керування 5 Всеукраїнськими експериментами:

1. «Проектування і практичне забезпечення компетентнісно спрямованого інноваційного розвитку Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру» (підтема «Розвиток соціальної і життєвої практики учнів у системі компетентнісно спрямованого освітньо-реабілітаційного простору»)

2. «Науково-методичні засади створення моделі комплексної психолого-педагогічної та соціальної реабілітації й інтеграції дітей із загальними розладами розвитку (спектр аутизму)» на базі Львівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату для дітей з тяжкими порушеннями мовлення (2012-2022 рр.).

3. Київської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату № 26, Криворізького багатопрофільного навчально-реабілітаційного центру «Натхнення» Дніпропетровської обласної ради, комунального закладу «Клеванська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів» Рівненської обласної ради, Полтавського навчально-реабілітаційного центру Полтавської обласної ради.

4. «Науково-методичні засади соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру» на базі комунальних закладів освіти «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради» та «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр «КОЛОСОК» Дніпропетровської обласної ради»

5. «Комплексна медична, психологічна, педагогічна, соціальна реабілітація дітей із полісенсорними порушеннями (сліпоглухі) та глибокими порушеннями зору в умовах навчально-реабілітаційного центру» на базі навчально-реабілітаційного центру для дітей з вадами зору «Левеня» (м. Львів). «Розвиток інклюзивного освітнього середовища у Запорізькій області».

Щодо здійснення перегляду системи професійно-технічної освіти для відображення поточних потреб ринку праці повідомляє наступне.

Відповідно до статті 27 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» з 1 січня 2016 року фінансування видатків на підготовку робітничих кадрів здійснюється за рахунок коштів обласних та міських (міст обласного значення) бюджетів.

З метою врегулювання питання щодо формування регіонального замовлення на підготовку кадрів у професійно-технічних навчальних закладах Міністерством освіти і науки України підготовлено:

проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення методичних рекомендацій щодо формування регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів, фахівців»;

проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регіонального замовлення на підготовку кадрів».

Загальний відсоток виконання плану регіонального (державного) замовлення становить - 93 % , згідно з планом прийому - 127 тис., зараховано на навчання - 118,5 тис. осіб (із них – 112,5 тис. осіб за регіональним замовленням та 6 тис. осіб за державним замовленням).

Щодо підпункту 2 пункту 82 Плану

Розроблено Програму навчання та професійного розвитку вчителів, соціальних педагогів, психологів «Профілактика та подолання булінгу у загальноосвітніх навчальних закладах» та методичні рекомендації до програми (автор Воронцова Е. В.).

На даний час зазначена Програма знаходиться на розгляді комісії з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України.

Крім того, Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України схвалені для використання у загальноосвітніх навчальних закладах матеріали, спрямовані на протидії цькуванню та дискримінації для педагогів та учнів загальноосвітніх навчальних закладів:

- навчально-методичний посібник «Організація роботи з розв’язання проблеми насильства в школі» (автори М. Е. Ясеновська, Є. В. Дубровська);
- навчальна програма факультативного курсу «Екологія особистості та родини» для учнів 10-11 класів (автори О. І. Скоробагатська, Я. К. Шифріна);
- посібник «Виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів» (автор Третяк О. П.);
- посібник «Збірник програм факультативних курсів для роботи працівників психологічної служби школи» (за наук. ред. В. Г. Панка);
- посібник «Ризикована поведінка» (автори Т. Ф. Алєксєєнко, С. В. Кушнарьов);
- посібник до програми «Управління гнівом» (автори О. Ю. Кальчева, О. К. Місяк);
- методичний посібник «Виховання культури гідності дітей та учнівської молоді в позаурочній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів» (автори К. І. Чорна, В. А. Киричок, К. О. Журба, О. В. Роговиць, І. М. Шкільна, Г. Г. Маруніна, Г. А. Назаренко);

- концепція школи, дружньої до дитини (автори І. Д. Бех, І. Д. Звєрєва, О. О. Єжова, Ж. В. Петрочко, В. І. Кириченко, Т. В. Воронцова, В. С. Пономаренко);
- навчально-методичний посібник «Виховні аспекти педагогічної діяльності у сучасній школі» (укладачі Л. О. Дубровська, В. Л. Дубровський, О. С. Філоненко, В. В. Ковнер; за заг. ред. Є. І. Коваленко);
- програма освітньої діяльності курсів підвищення фахової кваліфікації практичних психологів і соціальних педагогів з проблеми «Навички кризового консультування та розвиток психосоціальної стійкості до стресу у дітей» (за заг. наук. ред. В. Г. Панка; укладачі С. О. Богданов, А. М. Гірник, О. В. Залеська, Н. П. Ломейко, Н. В. Лунченко, О. В. Федорець);
- навчально-методичний посібник «Будуємо майбутнє разом»: програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді» (за заг. ред. Т. В. Журавель, М. А. Снітко);
- методичні рекомендації «Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі» (автори Є. В. Дубровська, О. Д. Соловйова).

Щодо підпункту 2 пункту 83 Плану

26 жовтня 2016 року прийнята постанова Кабінету Міністрів України № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585» що стосується забезпечення права на освіту дітей із затримкою психічного розвитку шляхом їх навчання у спеціальних та інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів та відповідну поступову реорганізацію спеціальних шкіл-інтернатів для дітей із затримкою психічного розвитку.

Щодо підпунктів 1, 2 пункту 84 Плану

Міністерством освіти і науки України спільно з Координатором проектів ОБСЄ в Україні, за участю представників Міністерства юстиції України та офісу Уповноваженого з прав людини Верховної Ради України у листопадні 2016 року у місті Києві було проведено нараду щодо рекомендації з реалізації Загальнодержавної програми з освіти у сфері прав людини.

У загальноосвітніх навчальних закладах України впроваджується Всеукраїнська програма освіти для демократичного громадянства «Демократична школа», що розроблена Міністерством освіти і науки України, Радою Європи та Європейським Центром ім. Вергеланда. Метою програми є підтримка реформ із демократизації та децентралізації у сфері середньої освіти в України, впровадження освіти з демократичного громадянства та прав людини.

Щодо підпунктів 1, 2, 3 пункту 85 Плану

Розроблення навчально-методичних матеріалів до навчальних дисциплін, що передбачають вивчення питань основ міжнародного гуманітарного права та основ прав людини є обов'язковою вимогою щодо забезпечення освітнього процесу у вищих навчальних закладах за відповідними спеціальностями, а розроблення таких матеріалів є складовою методичної роботи науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

Видання підручників та посібників у сфері прав людини для вищих навчальних закладів, збірників актів законодавства, а також укомплектування такою правовою літературою бібліотечних фондів знаходиться у компетенції вищих навчальних закладів і здійснюється періодично, залежно від потреби та оновлення законодавчої і нормативно-правової бази.

Для викладачів загальноосвітніх навчальних закладів виданий методичний посібник «Шкільний календар прав людини», схвалений Міністерством освіти і науки України для використання у загальноосвітніх навчальних закладах з метою розвитку та удосконалення освіти з прав людини у шкільному просторі.

Для актуалізації напрямків формування підтримки гідності суб'єктів освітнього середовища у рамках 7 міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» 17 березня 2016 у місті Києві було проведено інтерактивний семінар на тему: «Підтримка гідності суб'єктів освітнього середовища».

Завданнями даного семінару було окреслити напрямки, визначити коло суб'єктів, мережу зацікавлених сторін в розбудові середовища, що сприяє підтримці гідності суб'єктів освітнього процесу; визначити потреби та пріоритетні напрямки щодо побудови сприятливого середовища у системі шкільної освіти; сприяти посиленню взаємодії представників державного та громадського секторів та окреслити шляхи конструктивної співпраці; ознайомити учасників з міжнародними стандартами підготовки прийняття рішення із залученням до участі усіх суб'єктів освітнього середовища; сформувати вектор впливу щодо окреслених пріоритетних напрямків підтримки гідності суб'єктів освітнього середовища.

Участь у заході взяли співробітники Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», представники державних та неурядових громадських організацій, працівники центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, вчителі, батьки, учнівська молодь, в тому числі з особливими потребами.

Також було проведено навчально-методичні семінари для викладачів правових дисциплін загальноосвітніх навчальних закладів із залученням наукових працівників та фахівців-практиків у сфері прав людини (м. Вінниця,

м. Чернівці, жовтень, 2016 р.; м. Харків, листопад, 2016 р.; м. Київ, м. Харків, грудень, 2016 р.).

Щодо підпунктів 2, 3, 4, 6, 10 пункту 87 Плану

На постійній основі проводяться інформаційно-просвітницькі роботи з метою поширення знань у суспільстві про права і свободи людини. Розробляються та видаються методичні посібники у сфері прав людини.

Зокрема, видано навчально-методичні посібники «Просвітницька діяльність вищих навчальних закладів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у суспільстві» (за заг. ред. Удалової О. А., Кузнєцової О. В.).

На сайті Інституту модернізації змісту освіти створено розділ «Захист прав людини» де розміщено навчально-методичні посібники та нормативно правова база щодо захисту прав людини та дитини, а також Банк даних курсів (спецкурсів) з питань протидії торгівлі людьми (http://www.imzo.gov.ua/protidiya-torgivli-lyudmi/).

Також проводяться науково-практичні семінари, «круглі столи» для заступників директорів з виховної роботи, практичних психологів, соціальних педагогів, які спрямовані на поповнення знань та визначення певних акцентів у психолого-педагогічному супроводі школярів, роботі з деструктивними сім'ями, учасниками антитерористичної операції, членів їх сімей та внутрішньо переміщеними особами, ефективній співпраці з представниками соціальних служб, громадських організацій, кримінальної міліції.

Наприклад, з 1 вересня 2016 року працівники поліції проводять інтерактивні зустрічі зі школярами навчальних закладів за програмою «Школа і поліція». Тематика стосується питань особистої безпеки, профілактики правопорушень, ролі поліції в громаді, розв'язанню конфліктів та суспільно корисних проектів у громаді.

18 листопада 2016 року у рамках майстер-класу «Організація та проведення Всеукраїнського тижня права у навчальних закладах як механізм формування громадянської компетентності» (на базі Національного центру ділового і культурного співробітництва «Український дім») проведено сесію для вчителів історії та правознавства з питань захисту прав дітей в умовах збройного конфлікту в Україні: Оцінка ситуації щодо ризиків залучення підлітків до військових дій на Сході України.

На базі вищих навчальних закладів проведено науково-практичні конференції студентів на правову тематику, а саме:

- 5 грудня 2016 року Всеукраїнська конференція «Правові засади діяльності правоохоронних органів» на базі Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
- 9 грудня 2016 року Міжнародна інтернет-конференція на тему: «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір» на базі Маріупольського державного університету;
- 9 грудня 2016 року Всеукраїнська науково-практична конференція «Правова система держави: проблеми формування та перспективи розвитку» на базі Одеського державного університету внутрішніх справ.

Фахівці Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» долучалися до надання консультацій під час виставки-форуму «Правники – суспільству», яка проходила з 5 по 9 грудня 2016 року в приміщенні вищого навчального закладу «Академія адвокатури України».

На офіційному сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» створено електронний банк досвіду виховної роботи, де представлено кращі розробки та досвід роботи педагогів з питань правового виховання учнівської молоді.

В рамках проекту «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» (РСКЮ), який виконується консалтинговою компанією Агрітім Канада у тісній співпраці з представниками Національної поліції та Міністерства освіти і науки України започатковано проект «Шкільний офіцер поліції».

В рамках Всеукраїнського науково-практичного семінару «Актуальні питання впровадження інклюзивного навчання в умовах реформаційних освітніх змін» (м. Миколаїв, 1-2 грудня 2016 р.) з колективом Миколаївської спеціалізованої школи «Академія дитячої творчості» проведена лекція про право на освіту дітей з особливими потребами.

Проведено в трудових колективах лекції про права і свободи людини.

Взято участь у роботі:

- постійно діючого семінару «Психолого-педагогічні проблеми навчання та виховання дітей із розладами спектру аутизму» (6-7 жовтня 2016 р., м. Біла Церква), Міжнародній конференції «Актуальні проблеми комплексної корекції аутистичних порушень» (26-27 жовтня 2016 року, м. Київ);
- ІІ Міжнародному конгресі зі спеціальної педагогіки, спеціальної психології та реабілітології: «Освіта дітей з особливими потребами: від інституціалізації до інклюзії» (27-28 жовтня 2016 року, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського);

- науково-практичному семінарі «Формування особистості дитини з особливими освітніми потребами: психологічні і педагогічні аспекти» (14 листопада 2016 року, м. Київ);

- круглого столу «Організаційно-методичні засади створення моделі психолого-педагогічної та соціальної реабілітації й інтеграції дітей із загальними розладами розвитку (спектр аутизму)» (17 листопада 2016 року, м. Київ);

- І з'їзді корекційних педагогів України «Актуальні питання соціалізації дітей з особливими потребами»(29-30 листопада, 2016 року);

- Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Актуальні питання впровадження інклюзивного навчання в умовах реформаційних освітніх змін» (1-2 грудня 2016 року, м. Миколаїв).

Організація і проведення майстер-класу для вчителів історії та правознавства ЗНЗ «Організація та проведення Всеукраїнського тижня права у навчальних закладах як механізм формування громадянської компетентності» за сприяння міжнародних організацій правозахисних організацій ОБСЄ, AmnestyinternationalUkraine, НГО «Український Центр вивчення історії Голокосту» , Данської ради у справах біженців (18.11.2016 р., м. Київ).

Організація і проведення інтерактивного заняття з учнями ЗНЗ м. Києва з нагоди Всесвітнього дня гідності (спільно з НГО «EdCampUkraine» та НГО «Нові ми!»).

Сприяння в організації та проведенні конкурсу відеороликів на тему «Як я розумію особисту гідність» серед учнів ЗНЗ м. Києва до Всеукраїнського дня Гідності і Свободи (спільно з НГО «Нові ми!», листопад 2016 р.)

У жовтні проведено 14 Всеукраїнський учнівський турнір юних правознавців, на якому серед інших обговорювались питання прав і свобод людини.

У грудні проведено X Всеукраїнський дитячий форум «Формула успіху правової держави очима дітей» під гаслом «Заради гідності й свободи».

За підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні був виданий «Шкільний календар прав людини», який був презентований 9 грудня 2016 року в Міністерстві освіти і науки України під час заходу, організованого спільно ОБСЄ та Радою Європи.

З 05.12.2016 по 09.12.2016 навчальні заклади України активно долучилися до заходів з проведення Всеукраїнського тижня права. По закінченню проведення даних заходів, Міністерство освіти і науки України звітувало Кабінету Міністрів України (вихідний лист МОН від 16.12.2016 № 1/10-4257).

Щодо підпункту 2 пункту 89 Плану

З метою виконання постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 111 «Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року» МОН наказом № 405 від 04.04.16 затвердило План заходів Міністерства освіти і науки щодо протидії торгівлі людьми на період до 2020 року (далі – План).

Відповідно до пункту 2.1 Плану кореспондувало департаментам (управлінням) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій буклети з проханням поширити їх серед випускників професійно-технічних навчальних закладів.

Зазначені буклети виготовлені, надруковані та надіслані Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні з метою підвищення поінформованості вразливих груп дітей та молоді щодо ризиків потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. За інформацією Представництва МОМ в Україні випускники професійно-технічних навчальних закладів складають 47% від усієї кількості постраждалих від торгівлі людьми, що може свідчити про їх недостатню поінформованість щодо власних прав та правил безпеки під час працевлаштування за кордоном та в Україні.

Крім того, Міністерство спільно із Українським фондом «Благополуччя дітей» провели 14 червня 2016 року у м. Києві провели семінар щодо обміну досвідом роботи та підготовки педагогічних працівників до впровадження у навчальних закладах виховної програми з протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» для працівника департаменту (управління) освіти і науки та методиста Інституту післядипломної педагогічної освіти Вінницької, Волинської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Херсонської, Харківської, Чернігівської областей та м. Київ, а також педагогічних працівників, які у 2015/2016 навчальному році брали участь у проекті «Впровадження програми з попередження торгівлі людьми в інститутах післядипломної педагогічної освіти», що реалізувався Українським фондом «Благополуччя дітей» у партнерстві з Представництвом Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади за сприяння Міністерства освіти і науки України (лист МОН від 14.05.16 № 1/9-258).

Також Міністерство підтримало ініціативу щодо проведення національного молодіжного відеофестивалю PLURAL + UKRAINE.

Також Міністерство звернулось із проханням до департаментів (управлінь) освіти і науки Вінницької, Волинської, Житомирської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Черкаської,

Чернігівської обласних державних адміністрацій налагодити взаємодію з громадськими організаціями, які у період із 15 вересня 2016 р. по 15 січня 2017 р. проводитимуть інформаційно - просвітницьку роботу щодо підвищення обізнаності вразливих категорій учнів, які навчаються в професійно-технічних навчальних закладах та проживають у гуртожитках, щодо безпечної міграції та працевлаштування, а також навчатимуть вихователів гуртожитків та лідерів учнівського самоврядування у якості тренерів з питань запобігання торгівлі людьми (лист від 06.09.2016 № 1/11-11683). Означена діяльність проводиться в рамках реалізації проекту Представництва МОМ в Україні «Протидія торгівлі людьми та молоддю в Україні» за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади.

Міністерство спільно із Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні провели 26-27 жовтня 2016 р. міжнародну конференцію «Протидія торгівлі дітьми: виклики та завдання сьогодення», метою якої було створення платформи для регіональних дискусій та обміну найкращими практиками між урядами, міжнародними та громадськими організаціями для ефективнішої співпраці та покращення і зміцнення реагування на проблему торгівлі дітьми в Східній Європі, у відповідності з міжнародними стандартами.

У заході взяли участь працівники департаментів (управлінь) освіти і науки, відповідальні за зазначений напрямок роботи Львівської, Івано-Франківської, Донецької, Дніпропетровської, Черкаської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Київської, Чернігівської, Рівненської, Волинської, Луганської, Миколаївської та Одеської обласних та Київської міської державних адміністрацій (лист МОН 06.09.2016 №1/11-11683).

У жовтні-листопаді 2016 р. проведено 6-денний семінар-тренінг для представників Волинської Київської, Миколаївської, Луганської, Рівненської, Одеської та Чернігівської областей з числа методистів і викладачів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти та методистів і керівників методичних об’єднань міських та районних управлінь (відділів) освіти щодо забезпечення підготовки педагогічних працівників до проведення заходів з дітьми з питань безпечної міграції та протидії торгівлі людьми шляхом впровадження програми виховних заходів з попередження торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» в інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Під час семінару-тренінгу учасники актуалізували свої знання щодо проблеми торгівлі людьми в Україні, ознайомилися з методикою та особливостями впровадження програми з попередження торгівлі людьми та розробили власні алгоритми її впровадження в області.

Захід організовано в рамках проекту «Впровадження програми з попередження торгівлі людьми в інститутах післядипломної педагогічної освіти, ІІ фаза» що реалізує Український фонд «Благополуччя дітей» у партнерстві з Представництвом Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади при сприянні Міністерства освіти і науки України.

Щодо підпункту 3 пункту 97 Плану

Представники МОН 29.03.2016 взяли участь в «круглому столі» щодо пропагування діяльності «Національної гарячої лінії щодо протидії домашньому насильству», який проводився громадською організацією «Ла Страда-України».

Міністерство надіслало лист від 06.04.16 № 1/9-176 органам управління освітою на місцях щодо збереження існуючих та заповнення вакантних посад практичних психологів і соціальних педагогів навчальних закладів, методистів з психологічної служби районних (міських) методичних кабінетів, працівників навчально-методичних кабінетів (центрів) психологічної служби системи освіти у відповідності до нормативів чисельності, затверджених Положенням про психологічну службу системи освіти України (наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2009 № 616, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.07.2009 за №687/16703).

З метою подальшої реалізації статей 21 та 22 Закону України «Про освіту» Міністерство направило для використання в роботі аналітичні матеріали про забезпечення навчальних закладів системи освіти практичними психологами і соціальними педагогами та рекомендації щодо організації належного психологічного супроводу учасників навчально-виховного процесу (лист МОН від 20.07.2016№1/19-383).

Станом на червень 2016 року в системі освіти налічувалось 22 616 працівників, що на 89 осіб менше ніж у попередньому навчальному році . Серед них: 14780 – практичних психологів навчальних закладів, 7054 – соціальні педагоги, 782 – працівники районних (міських), обласних центрів психологічної служби системи освіти та методисти методкабінетів відповідного рівня. У звітному році зменшилась кількість практичних психологів (на 52 особи в порівнянні з попереднім н.р.) та методистів обласного, районного (міського) рівнів (на 44 особи).

Заслуговує на схвалення діяльність органів управління освітою щодо збільшення кількісного складу цієї категорії педагогічних працівників у Дніпропетровській (на 61 особу), Луганській (на 40 осіб), Тернопільській (на 36 осіб), Вінницькій (на 15 осіб), Одеській (на 14 осіб), Миколаївській (на 12 осіб) областях. У той же час було допущено зменшення кількості працюючих у

Київській (на 60 осіб), Черкаській (на 41 особу), Полтавській (на 33 особи), Харківській (на 33 особи), Херсонській (на 22 особи), Львівській (на 20 осіб), Чернівецькій (на 19 осіб), Житомирській (на 18 осіб), Хмельницькій (на 10 осіб) областях .

Щодо забезпеченості навчальних закладів працівниками психологічної служби (у ставках), то на кінець 2015-2016 н.р. в цілому по країні усі типи навчальних закладів забезпечені практичними психологами на 57,33% (було 56,67%). Збільшився показник забезпеченості навчальних закладів соціальними педагогами, він становить 48,45% (було – 47,36%).

Суттєвою проблемою залишається значний дефіцит ставок практичних психологів і соціальних педагогів відносно затверджених нормативів чисельності. Особливо гостро він відчувається у закладах освіти, які знаходяться в сільській і гірській місцевостях.

З метою захисту психічного здоров'я та соціального благополуччя учасників навчально-виховного процесу, подолання постравматичного синдрому у дітей, що перебували чи досі перебувають у зоні бойових дій, Міністерство надіслало лист від 31.08.2016 № 1/9-451 стосовно запобігання скороченню штатів та сприяння збереженню існуючих посад практичних психологів і соціальних педагогів в навчальних закладах, методистів з психологічної служби районних (міських) методичних кабінетів, працівників навчально-методичних кабінетів (центрів) психологічної служби системи освіти у відповідності до нормативів чисельності, затверджених Положенням про психологічну службу системи освіти України (наказ МОН від 02.07.2009 № 616, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 23.07.2009 за № 687/16703).

Щодо підпунктів 2, 3 пункту 98 Плану

Відділ позашкільної освіти, виховної роботи та захисту прав дитини Міністерства освіти і науки України 31 березня 2016 року спільно із ВБО «Український фонд «Благополуччя дітей» та за технічної підтримки Освітнього порталу «Педагогічна преса» провели для представників департаментів (управлінь) освіти, інститутів підвищення педагогічної освіти та фахівців дошкільної та початкової освіти вебінар на тему «Запобігання сексуальному насильству: навчіть дитину захищатися».

25 листопада в Міністерстві освіти і науки України за підтримки ВГО ВГО «Жіночий консорціуму України» та Міжнародної організації Save the Children від Шведського агентства з міжнародного розвитку SIDA та інших громадських організацій України проведено конференцію «Попередження насильства щодо дітей та створення безпечного, доброзичливого та вільного від насильства середовища в навчальних закладах».

У заході взяли участь фахівці департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій та Інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Учасники конференції мали змогу ознайомитись із аналізом проблеми насильства в школі та проаналізувати питання щодо допомоги якої потребують вчителі та учні, методичними матеріалами «Організація роботи з розв'язання проблеми насильства у школі».

На конференції було презентовано досвід роботи Білоцерківської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 15 Київської області, загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 21 м. Житомира, навчально-методичного центру психологічної роботи системи освіти Броварського району Київської області з питань управління роботою з розв'язання проблеми насильства в загальноосвітніх навчальних закладах через планування діяльності та роботу АБВГД груп.

Питання щодо особливостей формування навичок безпечної поведінки у дітей висвітлила представники Українського фонду "Благополуччя дітей"

Фахівці Інституту соціальних досліджень ім. О. Яременко ознайомили присутніх із результатами міжнародних досліджень учнівської молоді ESPAD и HBSC, ресурсами корисної інформації по профілактиці насилля для вчителів: Центр Знань, курси BelauEduHub та явищем кібербуллінгу - насилля з використанням цифрових технологій.

Працівники ГО «Ла Страда -Україна» ознайомили учасників конференції із аналізом звернень дітей на Національну гарячу лінію з питань щодо насильства та висвітлили питання щодо розвитку компетенцій, необхідних шкільним працівникам, для попередження та протидії насильству та презентували методичні матеріали «Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект»

Всі учасники конференції отримали методичні матеріали для використання у практичній роботі з питань попередження насильства щодо дітей та створення безпечного, доброзичливого та вільного від насильства середовища в навчальних закладах.

Щодо підпунктів 3, 4 пункту 102 Плану

На підставі статті 21 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2013 р. № 717, створено робочу групу Інституту модернізації змісту освіти з імплементації антидискримінаційних підходів в освіту (наказ ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 26.04.2016 № 12).

З метою поширення гендерних знань та подолання гендерних стереотипів у системі освіти взято участь у багатьох заходах, зокрема:

- круглий стіл «Інституціоналізація гендерної освіти: перспективи та ризики»;
- Міжнародний науковий форум «Українська жінка у національному і глобальному просторі: історія, сучасність, майбутнє»;
- участь в обговоренні експертизи законопроектів на відповідність принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Також взято участь у проекті «Гендерне бюджетування в Україні», що фінансується Шведською агенцією міжнародного розвитку та співробітництва, в рамках якого проведено гендерний бюджетний аналіз у галузі освіти Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької області.

На базі інститутів післядипломної педагогічної освіти Запорізької, Рівненської, Донецької, Миколаївської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Харківської, Чернівецької, Одеської, Львівської, Київської областей та міста Києва проведено семінари-практикуми з підготовки класних керівників, психологів, соціальних педагогів, вчителів до викладання курсу за вибором «Сімейні цінності».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2013 № 717 «Про затвердження Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року» обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти було включено до планів підвищення кваліфікації педагогічних працівників навчальні курси, тематичні заняття з питань гендерної рівності.

Щодо підпункту 3 пункту 135 Плану

Відповідно до затверджених програм поетапного вивчення української мови як іноземної (наказ МОН від 24.06.2014 № 750 «Про надання навчальній літературі грифів Міністерства освіти і науки України») робочими групами розроблено, методичними комісіями Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України розглянуто та схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах:

- навчальну програму з вивчення курсу історії та культури, державного устрою України, основ законодавства з питань праці, освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення для біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, у тому числі й для дорослих;
- адаптований курс «Українська мова як іноземна для біженців та шукачів притулку» (укл. Кобзар А. Ю., Бурчук О. Г. та інші);

- навчальний посібник «Комплект робочих зошитів з української мови для біженців та шукачів притулку» (укл. Кобзар А. Ю.).

З метою ефективного навчання біженців, членами робочої групи-викладачами Благодійного фонду «Рокада» розроблено Рекомендації щодо організації навчального процесу для викладачів української мови як іноземної, які будуть працювати з біженцями та шукачами притулку.

Робочою групою спільно з представниками Інституту модернізації змісту освіти та Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців завершено роботу над методичними рекомендаціями щодо особливостей навчання в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах дітей-біженців і дітей, яких визнано особами, які потребують додаткового захисту, зокрема тих, що розлучені із сім'єю. Інститутом направлено лист від 25.04.2014 № 14.1/10-1183 на управління (департаменти) освіти і науки обласних державних адміністрацій, Київську міську державну адміністрацію, Інститути післядипломної педагогічної освіти про використання та врахування в роботі зазначених методичних рекомендацій працівниками органів управління освітою, керівниками, вчителями та вихователями у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів. Рекомендації розміщені на офіційному веб-сайті Інституту.

Крім того, з метою популяризації і утвердження української мови як засобу спілкування в міжнародному середовищі підготовлено наказ МОН від 06.07.2016 № 808 «Про утворення робочої групи з розроблення Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної (рівні А1-С1)».

3 жовтня 2016 року у Міністерстві освіти і науки України відбулося перше засідання робочої групи з розробленням Сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної (рівні А1-С1).

Тимчасово виконуючий
обов'язки Міністра В. В. Ковтунець

Постолюк
481-32-59